

BESZÁMOLÓ

**A Sárospataki Református Kollégium
számára elvégzett**

állományvédelmi munkáról

**Pre-Con Kft.
1077. Budapest, Baross tér 14.**

BEVEZETÉS

A Sárospataki Református Kollégium Könyvtárának Dísztermében teljes körű felújítás történt. A munkálatok idejére a teremben tárolt, kiemelten értékes muzeális könyvállományt kiköltöztették, és ideiglenesen a Könyvtár irodahelyiségeinek, illetve raktárainak padlóján helyezték el. A könyvritkaságok állapota az épületet érintő munkálatoktól eltekintve is régóta igényelt volna állományvédelmi beavatkozást, most azonban, mivel a teljes állomány mozgatásra került, a tervezett munka elvégzése aktuálissá és sürgőssé vált. A Díszterem teljes rekonstrukciója után a könyvek ideális tárolási körülmények közé kerültek vissza.

Az elvégzett munka a díszterem 19 224 kötetet számláló állományának helyszíni száraz tisztítását, portalanítását tartalmazza.

AZ ELVÉGZETT ÁLLOMÁNYVÉDELMI MUNKA LEÍRÁSA

A felújítási munkálatok ideje alatt, a könyveket a Könyvtár irodáiban és raktárhelyiségében tárolták, ideiglenesen kialakított rend szerint, a földre halmozva, részben fóliával letakarva. A kialakított raktározás szigorúan csak a felújítás idejére szólt.

A gyűjtemény esetében az elsődleges probléma a könyvek nagymértékű porossága volt.

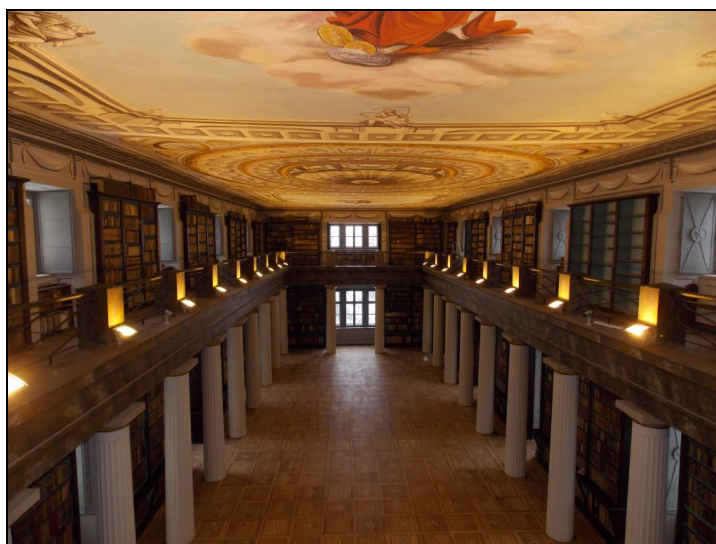

A kötetek portalanítását aktív szén-szűrővel ellátott porszívókkal, valamint a kötetek kötésén és metszésén mikroszálás kendőkkel való törölgetéssel végeztük.

Fertőző példányok kiválasztása, elkülönítése

A gyűjteményben aktív fertőzést nem tapasztaltunk. Előfordultak régi, kiszáradt penészes kötetek, ám ezek állapota a jelenlegi körülmények között nem veszélyeztetett.

Budapest, 2014. június 11.

Maja Uti-Edit
Hajdu Zsófia Edit
Okleveles Múzeumi és Közgyűteményi Tárgyrestaurátor

A támogatott tevékenység megvalósításának szakmai vonatkozásai, tapasztalatai és a megvalósítás eredményességének elemzése

A Sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtárának a történetét a kollégium alapításától, 1531-től számítjuk. A könyvtár, mint a kollégium egyik legrégebbi részlege az iskolában folyó munka segítőjeként jött létre. Az alapítást követő évszázadban Magyarország és Erdély leghíresebb könyvtára volt. Több kódexet ill. kódextöredéket, mintegy 2400 RMK-ás, RMNY-es anyagot, ritkaságot és unikumot gondoz és őriz a könyvtár. A 2006-ban Oroszországból hazaérkezett könyvgyűjtemény (mintegy 1530 mű) is jelentős értéket képvisel. A könyvtár napjainkban is a térség szellemi központja.

A Nagykönyvtár Díszterme 1834-ben készült el és az akkori könyvtáros, Erdélyi János a könyvtári állomány értékes egyben dekoratív anyagát helyezte el. A Díszterem kezdetben „kutatószobaként” működött, később pedig látogathatóvá tették mind a mai napig a turista közönség előtt. Azonban szükségessé vált a Díszterem teljes körű felújítása (mennyezetfreskók, polcok, galéria és intarziás padló), amely munkálat befejeződött.

A munkálatok idejére a teremben tárolt, kiemelten értékes muzeális könyvállományt kiköltöztettük és ideiglenesen a könyvtár irodahelyiségeinek, kutatószobáinak, illetve raktárainak padlóján helyeztük el. A könyvritkaságok állapota az épületet érintő munkálatoktól következményeként elvégeztük a régóta igényelt állományvédelmi beavatkozást. A Díszterem teljes rekonstrukciója után a 19 224 kötet tárolási körülménye érzékelhetően ideális helyé vált. Az új közegbe az erősen szennyezett állomány visszahelyezése sokat rontott volna a befektetett óriási munka eredményén. A megtisztított könyvek elhelyezése nyilvános, állandó kiállításban történt. Az ország egyik legszebb barokk könyvtárterme újból látogatható a maga teljes pompájában.

A Díszterem levegője száraz, határozottan érezhető volt korábban a könyvekre lerakódott nagy mennyiségű por jelenléte., amely hosszú távon rontotta az állomány állapotát. Ugyanakkor ez az állapot esztétikailag zavaró hatású volt, valamint veszélyeztette a könyvtár dolgozóinak és használóinak az egészségét. Az állományvédelmi beavatkozással ezeket a

problémákat sikerült megszüntetni. A preventív konzerválási munka eredményeként a kötetek tapintása, a Díszterem levegője érezhetően kellemesebbé vált. A könyvtár dolgozóinak a munkakörülményei javultak, a fertőzések esélye a minimumra csökkent.

Az állományvédelmi beavatkozás során két munkafolyamat valósult meg: Egyrészt aktív szánszűrővel ellátott borszívókkal és törölgetéssel portalanították a könyvek kötését és metszését, másrészt a fertőzések kiszűrése érdekében átvizsgálták azokat. Az átvizsgált állományban aktív fertőzést nem tapasztaltak.

Kiss Endre József
könyvtárigazgató

A szakmai beszámoló és a fotódokumentáció elérhető a www.patakcollege.hu honlapunkon a pályázatok menü pont szakmai beszámoló alpontja alatt.

